

Є ТАКИЙ ФЕНОМЕН – ПРОМЕТЕЇЗМ

Науковці Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки спільно з фахівцями-істориками Варшавського університету та з участю Генерального Консульства РП у Луцьку підготували Міжнародну наукову конференцію «Видатні постаті прометеїзму. Генрик Юзевський і його спадщина (до 125-річчя від дня народження)». Це була вже сьома щорічна наукова сесія на тему прометеїзму.

До програми форуму увійшли наукові повідомлення дослідників університету-господаря, Рівненського ДГУ, Луцького НТУ, Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, НУ водного господарства та природокористування, Кременецької ОГПА ім. Тараса Шевченка. Польську сторону представляли науковці з Інституту історії ім. Тадеуша Мантафля ПАН, Інституту історії Ягеллонського університету (Краків), Академії ім. Яна Длугоча (Ченстохов), Вроцлавського університету, Інституту політичних досліджень (Варшава), Університету Миколая Коперника (Торун).

Українські фахівці аналізували змістове наповнення концепту «Україна» в мемуарній спадщині Генрика Юзевського, його «волинський експеримент», відносини з українською кооперацією, заходи культурного, аграрного, церковно-релігійного спрямування, політику щодо національних громадських організацій, а також ставлення українських громадсько-політичних інституцій до «волинської політики» воеводи Юзевського.

Польські науковці характеризували дуалізм істориків-дослідників при оцінці політики Юзевського на Волині, перші спроби українсько-польського повоєнного порозуміння в 1945 – 1949 рр., українське питання в польській науковій і публіцистичній літературі в контексті національної політики польської влади, вплив діяльності Генрика Юзевського на ставлення українського населення до польських владних структур, підходи польського прометеїста, воеводи Генрика Юзевського й українського прометеїста, митрополита Андрея Шептицького до вирішення проблем українсько-польських взаємин. Закономірно, йшлося про постать Генрика Юзевського як носія ідей прометеїзму та прикладу їх втілення в реальне життя.

Участь науковців нашої академії у роботі конференції була тематично спрямована на висвітлення місця і ролі волинської еліти у суспільно-громадському житті краю міжвоєнного періоду ХХ ст. На основі архівних матеріалів і спеціальної літератури доктор історичних наук Ірина Скакальська розкрила основні напрямки громадсько-політичної та культурно-освітньої діяльності інтелігенції Західної Волині, показала вплив громадських діячів на піднесення свідомості народу, поширення освіти і культури у Волинському воеводстві, а також на зміцнення консолідації національних сил у боротьбі за громадянські права, дала оцінку окремим аспектам співпраці волинської еліти з воеводою Генриком Юзевським.

Кандидат історичних наук Олександр Соловей зробив історіографічний огляд праць і джерел, які розкривають особливості формування та діяльності місцевої еліти, акцентував увагу на маловідомих аспектах проблеми, на важливості використання документів особового походження. З нашими науковцями співпрацював директор Кременецького краєзнавчого музею Андрій Левчук. На основі матеріалів експозиції та фондів музею він характеризував діяльність і визначав роль західноволинської інтелігенції у розвитку освіти і культури регіону в 20 – 30-х рр. ХХ ст.

Міжнародна наукова конференція підтвердила важливість співпраці науковців двох країн як важливого фактора зміцнення міждержавних відносин і міжнародних взаємин українського і польського народів.

НА СИМПОЗИУМІ КАНАДОЗНАВЦІВ

Це далеко не перший наш науковий десант на Симпозіум із канадознавства, що традиційно проходить в НУ «Острозька академія». Цьогорічний форум готували науковці факультету романо-германських мов і Центру канадознавства НаУОА у творчій співпраці з Українською Вільною Академією Наук в Канаді, Центром українсько-канадських студій при Манітобському університеті, Канадським інститутом українських студій при Альбертському університеті та Науковим товариством ім. Шевченка в Канаді. Симпозіум патрунували ректор академії-господаря Ігор Пасічник, керівник Політичного відділу, радник Посольства Канади в Україні Руслан Кац і Президент компанії «Східноєвропейські можливості» (м. Сент-Альберт, Канада), директор Центру канадознавства НаУОА, доктор філософії Валерій Полковський. Спонсором міжнародного наукового дійства виступили згадані вище українсько-канадські студії, компанія «Східноєвропейські можливості» і магістр історії Альбертського університету, бакалавр теології Коледжу Олдерсгейт, запрошений викладач англійської мови в НаУОА Пол Бродовей (м. Едмонтон, Канада).

Пленарне засідання відкрила доповідь професора педагогічного факультету Манітопського університету, директора Центру українсько-канадських студій при цьому університеті Оresta Цапа «Українці Канади: труднощі, випробування, успіхи та випробування». Ще один представник канадської науки, заступник директора Канадського інституту українських студій при Альбертському університеті, доктор філософії Сергій Ціпко конкретизував тематику наукового дискурсу до персоналістського аспекту виступом «Людина, яка розпочала «цю справу багатокультурності»: Павло Юзек і «третя сила»». Такий же підхід до проблематики здійснив професор Чернівецького НУ ім. Юрія Федьковича Василь Б'ялик у своєму дослідженні «Голос Роми Франко в освіті та перекладі». До актуальної тематики «Пріоритети зовнішньої політики Канади у ХХІ столітті: погляд з України» звернулися старший науковий співробітник Інституту всесвітньої історії НАН України, доцент Марина Безсонова.

Після пленарного засідання науковці двох країн працювали у секційному режимі та форматі круглих столів. Секційна робота передбачала аналіз фундаментальної проблеми «Геополітика і суспільствознавчі аспекти канадознавства». Дискусійна палітра секції «Філологічні студії у сучасному канадознавстві» включала аналітичне дослідження наших фахівців, кандидатів філологічних наук, завідувача кафедри української філології та суспільних дисциплін, доцента Олега Василюшина і старшого викладача цієї кафедри Романа Дубровського «Творчість Галини Журби в дискурсі емігрантської критики», а також тематичні роботи їх колег, доцентів Олени Пасічник («Жанрові парадигми «Темноти» Уласа Самчука» та «Архипелага ГУЛАГ» Олександра Солженицина») й Ірини Комінярської («Гетерогенність становлення канадської літератури»). Учасники секційних засідань вивчали особливості освіти в Канаді, у процесі чого ознайомились із соціальним партнерством у просторі «школа – родина – громада», зі специфікою програмного матеріалу в освітніх закладах Канади, з оцінкою неформального навчання в Канаді і навіть із віртуальною академічною мобільністю студентів на прикладі діяльності Канадського віртуального університету.

За круглим столом науковці працювали над «Перспективами розвитку канадознавства в Україні», обмінювались думками з приводу такої важливої проблеми, як «Співпраця українських ВНЗ з університетами Канади». Увагу наших фахівців привернула тематична спрямованість круглого столу «Українська література в Канаді».

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

Кафедра гуманітарних наук Національної академії сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного підготувала Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Українське військо в національній революції 1917 – 1921 рр. (до 100-річчя Армії УНР)». До програми конференції увійшли 55 доповідей науковців-дослідників військово-історичних проблем із 19 вищих закладів освіти та наукових інституцій України.

Начальник академії, доктор історичних наук, професор, генерал-лейтенант П.П.Ткачук привітав учасників наукового зібрання і розпочав наукову дискусію доповіддю «Формування сухопутних військ доби Української революції 1917 – 1921 рр.». Доктор історичних наук, професор цієї ж академії М.Н.Литвин розкрив тему історичної та сьогоденної актуальності «Українська революція 1917 – 1921 рр.: російський чинник». Міжнародний аспект досліджуваної тематики у контексті відношень України зі своїми сусідами характеризував виступ доктора історичних наук, професора Львівського НУ ім. Івана Франка Б.В.Гудя «Українсько-польські військово-політичні стосунки в 1917 – 1921 рр.». Програма пленарного засідання включала дослідження «Зародження українського руху в російській армії навесні 1917 року» (Г.П.Савченко) і «Воєнна історія як елемент історичної політики в Україні (2014 – 2017): наука чи ідеологія, зміна форми чи зміна змісту?» (В.Б.Павлов).

Масштабну тематичну проблему «Політичні передумови та організаційні основи національного військового будівництва» досліджували науковці першої секції. Предметна військова тематика і військово-політична конкретика звучали в наукових повідомленнях членів секції «Українське військо у збройних конфліктах 1917 – 1921 рр.».

Місце, роль і значення діяльності окремих персоналій української історії у творенні національного війська характеризували науковці, котрі працювали в секції «Українська військова еліта в боротьбі за державність і соборність».

Неперервність національної історії, патріотичний зв'язок поколінь, відгомін минулого у здобутках і проблемах сьогодення стали лейтмотивом наукових повідомлень, що прозвучали на засіданні секції «Українське військо 1917 – 1921 рр. у національній пам'яті». Науковці інформували про висвітлення подій революції 1917 – 1921 років в енциклопедичних виданнях і художній літературі, в мемуарній і науковій спадщині вітчизняних авторів, вказали на сліди тогочасних революційних і військово-політичних традицій у боротьбі за українську державність у другій половині ХХ і початку ХХІ століть та на вплив цих традицій на формування духовних цінностей в національно-культурній самосвідомості військовослужбовців і на розвиток професійної української армії.

У цій секції працював наш науковець, кандидат історичних наук Валентин Мазурок, який спільно зі своїм сином Юрієм – курсантом НА сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного – представили тему «Українські повстанські збройні формування у боротьбі за утвердження незалежності України в 1917 – 1921 рр. на Півдні Волині». У дослідженні окреслено події 1919 р. на Кременецчині під час окупації краю польськими військами. Зокрема, показана організація бойових селянських загонів для опору окупантам, описані дії повстанців на території Шумщини і Кременецчини. Хоча, як зазначають автори, в той період українцям не вдалося відтворити українську державу з певних об'єктивних і суб'єктивних причин, однак така боротьба не пройшла безслідно: вона не лише закарбувалася в пам'яті краю і передалася молодшому поколінню, а й знайшла своє конкретне історичне продовження у створенні та героїчній діяльності збройних формувань Української повстанської армії, що було важливою ланкою естафети національно-визвольних подій, які призвели до проголошення незалежності України в серпні 1991 року.

УВАГА ДО ТВОРЧОСТІ КРАЯНИНА

Кафедра теорії і методики української та світової літератури Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка спільно з науковими співробітниками Обласного музею Богдана Лепкого підготували Міжнародну наукову конференцію «Богдан Лепкий у полікультурному дискурсі Європи й Америки», приурочену до 145-річчя письменника. Учасниками конференції стали понад 140 науковців з вищих закладів освіти та наукових установ України і представників Польщі – фахівці Варшавського університету, Академії ім. Яна Длугоча в Ченстохові, ВНЗ Познані, Кошаліна, Каліша.

На пленарному засіданні виступили вчені-філологи Київського НУ ім. Тараса Шевченка

ка, Львівського НУ ім. Івана Франка, Дрогобицького ДПУ ім. Івана Франка, НУ біоресурсів і природокористування, НПУ ім. М.П.Драгоманова, Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, Коледжу Київського інституту інтелектуальної власності та права.

На секційних засіданнях науковці аналізували теми «Художній світ творів Богдана Лепкого», «Літературна спадщина Б.Лепкого», «Б.Лепкий у українсько-польському дискурсі: сучасні погляди», «Видавничі та журналістська діяльність Б.Лепкого у контексті української публіцистики», «Вивчення творів Б.Лепкого у школі», «Мова художніх творів Б.Лепкого і сучасне мовознавство».

У секції «Богдан Лепкий у громадському і культурному житті України кінця ХІХ – першої половини ХХ століття» прозвучала доповідь «Творчість Богдана Лепкого у рецепції Уласа Самчука», підготовлена кандидатами філологічних наук, завідувачем кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії, доцентом Олегом Василюшином і старшим викладачем цієї ж кафедри Романом Дубровським.

Учасники конференції здійснили екскурсію в Музей Богдана Лепкого (м.Бережани) та відвідали Музей родини Лепких в с.Жуків на Бережанщині.

За матеріалами наукової частини